

הַלְבוֹת תַּפְלִין סִימָן לֵב

מִדּוּבָּא רַגְלָהּ

ט מנחות טו לפרוש
השני פרש"י וז"ל רמב"ם
בפרק א מהלכות תפלין.
בפרק קמא דמילה
ה"ט. כ מהלכות ספר
תורה תפודש הא'
שבפרש"י שבתנחתא.

עושים שלשה מיני קלפים. העב יותר לכתב בו פרשת שמע שהיא (ט) קטנה, (י) והדק ממנו
לפרשת והיה אם שמע שהיא יותר גדולה, ולפרשת קדש ולפרשת והיה כי יביאך שהם ארכות
עושים קלף דק מאד, ובוזה ותמלאו כתבים בשנה וזהו גויל לתפלין: טו. *אם (יד) לאחר
שנכתב נקב (טז) בתוך הה"א או המ"ם, כשר, אפלו נקב כל תוכו, שהנקב ממלא (יז) כל החלל.
* אכל בירושלמי משמע (יז) שגם בפנים צריך שיהא מקף קלף. (יח) נקב רגל פנימי של ה"א,
אפלו לא נשאר ממנו אלא כל שהוא, כפשוטו להראש. הנה אכל שאר פוסקים (יט) מצריכין כמלא אות

באר היטב

שהדיו עובר עליה ואין הנקב נגרש בקלמוס, אף על פי שנראה נקב דק כנגד
השמש כשר, ב"ח, מנן אברהם, שצרי כנסת הגדולה, עלת תמיד, אכל הט"ו כתב
הכעין שיהיה שם נקב קטן כל כך שהדיו סתמו ואינו נראה כלל נגד השמש,
עין שם. וכל זה קדם הכתיבה, אכל אם נקב לאחר הכתיבה אפלו נחלק האות
לשנים כשר, אלא הכעין תתקן שיוכל לקרותו, ב"ח, שצרי כנסת הגדולה, עלת
תמיד, ט"ו. ועין סעיף טז ובתשובת מטה דסף חלק א סימן א ובתשובת תורת
חיים חלק ג בקצתם עוללות הפנים: (יז) קטנה, ודפי מרדכי יפה כתב, שהפוסקים
שלהם עושין תקון אחר, שכל הקלפים הם שונים באורך אחד ובעובי אחד אלא
שפניהם גליון בפרשיות הקצרות עין שם. ועל פי זה שמעתי לתרץ מה שהקשה התוספות דם טוב
במסכת שבת פרק ח משנה ג בקדמון המתחיל שהיא שמע
ישראל וכו', עין שם, דיש לומר דהתנא אמת לאשמעתין דלענין שבת אין צריך שיהיה הקלף עב או
פרשת שמע וישאל ואין צריך גליון ואף שהקלף הוא דק, וכל להבין. ועין בספר יד אהרן
בהלכות קטנות חלק א סימן רנט:

משנה ברורה

הנקב בדיו ואין הנקב נגרש בקלמוס, כותבין עליו, אף על פי שנפיל
מעט דיו במקום שהוא ונראה נקב דק כנגד השמש (ט) כשר, אכל
אם נקב כל כך שאין הדיו עובר עליו, פסול, שהאות נראית מחלוקה
לשנים על ידו. ואפלו אם הנקב באמצע עבי האות כגו או בידו,
(יז) ודיו מקסיפה מכל צד, פסול, ואפלו (יח) אם עד מקום הנקב יש
צורת אות. וכל זה קדם כתיבה, אכל אם לאחר הכתיבה נחלק האות
לשנים על ידי נקב, רואין (יט) אם יש בו צורת האות עד מקום
הנקב, כשר, וכמו שיתבאר בסמוך בסעיף טז, ועין באור הלכה:
יד (יג) והדק ממנו לפרשת והיה אם שמע. טעות סופר, וצריך
לומר, לפרשת והיה כי יביאך שהיא יותר גדולה, ולפרשת קדש
ולפרשת והיה אם שמע שהם ארכות וכו' ופאר הגרא יד אהרן ור'
מרדכי יפה כתב שהפוסקים שלהם עושים תקון אחר, שכל הקלפים
הם שונים באורך אחד ובעובי אחד, אלא שפניהם גליונין מפרשיות
הקצרות: טו (יד) לאחר שנכתב וכו'. נקדים שתי הקדמות ואחר
כן נבאר בעזרת ה' יתברך. א', כל אות צריך שיהא עליו צורתו
הראוי לאותו אות, ואם לאו פסול, ובוזה (יז) אין חלוקה אם לא נכתב
כהלכתו או אם אחר כך נתקלקל. ב', כל אות שאין גויל מקף לה
מארבע רוחותיה פסולה, ובדין זה יש שני פרטים. א', דוקא אם לא
היה מקף גויל קדם כתיבה, אכל (יח) אם לאחר כתיבה נעשה נקב
או קרע סמוך לאות מבחוץ ועל ידי זה אינו מקף גויל, כשר, וכמו
שיתבאר בסעיף טז בשלחן ערוך. ב', דעת רב הפוסקים דאין צריך
להיות מקף גויל רק מבחוץ להאותיות ולא בתוכן, תוין מהירושלמי

שמתמיר בזה, ועתה נבא לבאר השלחן ערוך אם לאחר שנכתב נקב וכו', השעם, דבפנים אין צריך להקפת גויל, ולפי זה אפלו אם הנקב
קדם כתיבה כשר, (יט) והא' דנקט אם לאחר שנכתב נקב, משום דלכתחלה אין לכתב אפלו אם הנקב באמצע חללו ואין ממלא את תוכו,
אכל באמת אם עבר וכתב, אפלו אם היה הנקב קדם שנכתב, כשר, ואין צריך שום תקון: (יח) בתוך הה"א. והוא הדין (יט) שאר
אותיות שיש להן שלש דפנות ויש חלל בתוכן, אכל ר' פשוטה וכל שכן וי"ו וכדומה, לא תוף מקרי: (יז) כל החלל. ואפלו נגע
הנקיבה גופא, כל שנשא (יח) שרישה דקה מבחוץ, כשר, דאין שעור לצבי האותיות: (יז) שגם בפנים וכו'. ואם כן דינו במבחוץ,
אם היה הנקב בתוכו (יח) קדם כתיבה פסול. ועין בט"ו ובספרי מגדים בשם הלבוש שיש להקמיר בהירושלמי. ודע, דלהירושלמי צריך
הקפת גויל בכל הצדדים מבפנים כמו מבחוץ, על כן אם נקב בתוכו קדם הכתיבה אפלו האות ועל ידי זה איננו מקף גויל, (יח) נקב. והוא הדין
מעט מבפנים מעבי הקו של האות ויהיה מקף גויל, ועין בבאור הלכה סוף דבור המתחיל אכל בירושלמי וכו': (יח) נקב. והוא הדין
(יט) אם נמתק קצת מהדיו ולא נקב, ודוקא בה"א פליג הראש"ש ומכשיר אם נשאר כל שהוא בין למעלה מהנקב (י) ובין למטה, דכסבר
(יח) דאין שעור להנקה תתלויה בה, ואפלו אם כתב מתחלה רגל קצר בזה, כשר להראש, אכל בשאר אותיות כמו חית"ת וכדומה (יח) גם
הראש"ש מודה דהרגל השמאלי דינו כמו רגל ימני: (יט) מצריכין כמלא וכו'. ומצרי בענין שאין בו חסרון משום הקפת גויל, כגון שנכתב

שער הציון

יג (ל) ב"ח מנן אברהם ואלה דבה ופירי מגדים ודרך החיים: (ל) ש"י ודרך החיים: (מ) מן מכתב מלבושי שרד: (מא) פשוט: טו (מב) פשוט ומבאר בכמה מקומות:
(מג) לקטן בסעיף טז: (מד) פירי מגדים ולבושי שרד: (מם) פירי מגדים: (מו) גדולקטן: (מז) פירי מגדים: (מח) פירי מגדים: (מט) דרך החיים: (נ) שלחן ערוך של הגר"י:
(נא) ב"ח: (נב) מכתב מקראי"ש, ועין בבית יוסף:

לוח עמוד היומי: יום ו' אב תשסב - שבוע יד תמוז תשסז - יום א' סיון תשעב - יום ב' כו אייר תשעז - יום ג' אייר תשסב